

5. MEZINÁRODNÍ ZKUŠENOSTI

Rumunsko, Velká Británie, Rusko, Ukrajina, Německo, Finsko, Norsko, návštěvy ze Spojených států Amerických... To jsou jen některé země, které jsme během naší činnosti navštívili nebo jsme byli hostiteli vyslanců spřátelených organizací.

Mladí lidé by měli hodně cestovat. Poznají pak, jak je doma krásně! Je vždy snazší definovat problémy i jejich řešení v jiných rodinách, v jiných kulturách, v jiných zemích než v té svojí. A to problémy těch druhých i svoje vlastní. Je to jeden z důvodů, proč Bůh posílá křesťany na misi.

Cestování je pomocí nejen pro osobní uspořádání životních hodnot, ale i pro hezké vztahy mezi národy. Tomu, kdo cestuje s otevřenými očima a srdcem, je jasné, že v každém národě jsou lidé milí i nepříjemní, že vlastně každý je někdy milý a někdy nepříjemný, že nejsou národy špatných lidí a národy kvalitních lidí, ale jen různé ná-

rody různých lidí. Kamarád na Ukrajině, který je voják a celou svou pracovní dobu jen počítá, pod jakým úhlem a jakou rychlostí poslat raketu, aby dopadla do toho správného místa, mi slíbil, že do Čech nikdy žádnou nepošle. Kéž by měl kamarády po celém světě.

V rámci aktivit organizace Blízký soused, z.s., cíleně realizujeme mezinárodní projekty a navazujeme spolupráci a partnerství se zahraničními subjekty. Kontakt s lidmi ze zahraničí považujeme za velmi obohacující, a to nejen z jazykového a kulturního hlediska, ale také jako příležitost k novému pohledu na naši společnost a získání inspirace do naší práce. Mezinárodní

zkušenosti zprostředkováváme nejen našim zaměstnancům, ale i romské komunitě.

Jsme moc vděční za to, že mnozí zaměstnanci i dobrovolníci z naší organizace mohli vycestovat do různých zemí a že na oplátku přijelo mnoho návštěv k nám. Za účelem práce s dětmi nebo výměny zkušeností se zahraničními organizacemi jsme navštívili Rumunsko, Velkou Británii, Rusko, Ukrajinu, Německo, Finsko, Norsko, Slovensko, Maďarsko a Polsko. K nám přijíždějí

různé skupiny Američanů většinou v rámci svých křesťanských aktivit. V rámci projektu V4 jsme hostili skupinu Slováků, Maďarů a Poláků a v rámci projektu Erasmus k nám přijela skupina Portugalců. Na osobní návštěvu přijela studentka Nuria ze Španělska. Tato setkání byla vždy velice obohacující pro vedoucí i pro děti. Výborné je již jen to, že s cizinci obvykle mluvíme anglicky, což nás všechny motivuje se v tomto jazyce zlepšovat.

První zkušenosti 1990

První mezinárodní zkušenost se váže k mojí první zkušenosti se službou romským dětem. V únoru 1990 Červený kříž ve Strakoniciích zorganizoval krásnou akci pro děti z rumunského dětského domova v Rešici. Přivezli si do jedné ubytovny ve Strakoniciích plný autobus těchto rumunských a romských dětí s několika vychovatelkami. Aby si děti užily individuálního přístupu, pozvali několik naivních altruistek (byla jsem jednou z nich), aby jim dělaly měsíc chůvy,

Výborně nám vařili, takže to mělo i „vykrmovací“ přidanou hodnotu. Pro děti pozitivní, pro mě negativní. Na pobyt s dětmi jsme se s kamarádkou Majdou připravovaly a učily jsme se důležité rumunské fráze typu: „Spi sladce, moje milá holčičko“, „Mám tě ráda“, „Kde je maminka?“ – abychom dětem rozuměli, kdyby hledaly rodiče. Krátce po příjezdu dětí jsme změnili slovní zásobu na: „Nešahej na to“, „Nezlob, nebo ti nařežu“, „Strídat se“ a podobně. Děti jsem opravdu milovala, dodnes si pamatuji na jména: Gica Pruju, Dana Lupu, Natália, Rozálie, Jessica, Dan... Ale abych nás uchovala ten měsíc při životě, musela jsem se naučit nastavit jim hranice. Nechtěla jsem toho moc: aby nevyskočily z okna, aby nevletěly pod auto, aby si navzájem neubližovaly,

např. aby po sobě neházely velké kameny. To byla zásadní zkušenost. Druhá zásadní zkušenost byla, že nejsem schopná nikoho zachránit, i když opravdu hodně chci. Velmi mě překvapilo, že jsem na děti někdy křičela, přestože jsem je měla ráda, že mně někdy vytekly nervy... Pamatuji si okamžik, kdy jsem seděla na zmrzlém poli za ubytovnou (dodatečně se omlouvám svým vaječnickům), brečela jsem a modlila se svou první modlitbou z hloubi duše: „Bože, jestli jsi, tak těm dětem pomoz, protože já na to nemám...“

Když jsem musela svá první Romátka a Rumuňátka vracet do jejich dětského domova

(jeli jsme je s Majdou vyprovodit), tak mi to úplně zlomilo srdce. Za ten měsíc to byly moje děti. Dříve mi připadalo velmi nechutné, když maminky v parku něco dojídaly po svých dětech, ale po pár dnech s těmito mými dětmi jsem se chovala úplně stejně. Moc jsem si přála nechat si alespoň dvě, a o prázdninách jsem za nimi dojela stopem. Děti mi kupodivu nesvěřili, tak jsem je jen pozdravila, dala jim napít (měly žízeň, protože v dětském domově jim nedávali moc napít, aby se jim nepočůrávaly) a odjela jsem domů. Ta návštěva rumunského dětského domova byla dost děsivá v mnoha ohledech.

Ukazovali mi ošetřovnu se skříňkou na léky – naše táborová lékárníčka je vybavena lépe. Říkali, že u nich byli Američané a že dělali dětem testy a skoro všechny jsou HIV pozitivní, ale je to prý zatím jen takový malý AIDS. Vysvětlili nám, že to asi dostaly, když je všechno očkovali stejnou jehlou. Říkali to konverzačním tónem, moc je to netrápilo. Tuhle příhodu jsem pak s úspěchem používala, když jsem jezdila stopem a atmosféra v autě začínala houstnout. Po tomto vyprávění řidiči ihned měnili téma z: „Mazlíš se ráda?“ na „Tady na té fotce je moje manželka a děti, mám je moc rád!“ Stejně účinné bylo po mém obrácení

k Bohu, když jsem začala mluvit o pekle a nebi a zdůraznila jsem, kam míří nevěrníci a smilníci... Při prohlídce dětského domova nám velmi hrdě ukázali místnost narvanou hračkami. Přitom děti venku neměly ani kopací míč, a když si Jessica hrála s vyhozenou lahví, tak dostala vynadáno a láhev jí byla odebrána.

Za zmínku stojí i výchovná metoda, kterou nám při pobytu ve Strakonících doporučovaly rumunské vychovatelky: „Když chceš, aby tě děti venku poslouchaly, musíš těsně před odchodem toho největšího zlobiče pořádně se-

řezat pod jakoukoliv záminkou.“ Není divu, že jsem měla problémy s kázní, když jsem se touto dobře míněnou radou neřídila.

Anglie 1994

Po ukončení studia na vysoké škole v roce 1994 jsem na přání svého otce odjela do Velké Británie jako au pair, abych se naučila anglicky. Asi největším překvapením pro mě bylo, když jsem první den po příjezdu večer brečela jako malá holka, protože se mi stýskalo po mamince. Rozum kroutil hlavou a domlouval emocím, že jsem slečna inženýrka, že za poslední léta jsem doma stejně moc nebyla, že jsem přece zvyklá

cestovat a podobně, ale emoce se zasekly a slzičky se kutálely. Ze začátku jsem hlídala dvě malé holčičky v Somersetu. S paní domu jsme si moc nesyly. Minulá au pair byla ještě silnější než paní domu, zatímco já jsem byla tehdy docela hubená. Paní domu mi to při příjezdu lehce vyčetla. Říkala, že se toho bála, jak budu vypadat, a že bude muset zhubnout. Nechtěla jsem soutěžit, ale na to se nikdo neptal. Nyní by již se mnou byla moc spokojená. Kritický moment nastal, když jsem při úklidu dětského pokojíčku objevila v rohu velký flek plísně. Obě holčičky trápil rozsáhlý ekzém, na který měly mastičku s kortikoidy, a mladší musela pít speciální mléko. Hned jsem využila svého vzdělání, poukázala na to, že plíseň ekzému nesvědčí, a navrhla flek opa-

kovaně ošetřit síranem měďnatým. Paní domu si to vzala osobně. Druhý den mi zavolala moje česká agentura, že jí volala anglická agentura mojí domácí, že jí ta paní, co stála dva metry ode mě, řekla, že už mě nechce a že půjdu do jiné rodiny. Mezinárodní forma řešení našeho problému mě nenechala chladnou. Okamžitě jsem se odstěhovala ke známé z kostela a od ní jsem si domluvila, že už do žádné jiné rodiny jako au pair nepůjdu, ale odjedu navštívit kamaráda svého

otce do Londýna. Ten měl tři velké děti a žádnou plíseň, takže jsme spolu vycházeli velmi dobře. Byl to vdovec, jeho manželka byla Češka, a když jsem tam první den přijela, jeho děti začaly radostně volat jediná česká slova, která znaly: „Smažený sýr, svičková omáčka, bramboráky!“ Jejich kuchyně jsem se ujala ani ne tak z laskavosti vůči hostitelům, ale hlavně z hladu. Když jsem okusila jejich domácí stravu, pochopila jsem, že se v Čechách museli cítit jako v ráji. K večeri třeba

uvařili jen kousek kuřete s kouskem mrkve. Bylo to skvělé na hubnutí, ale nebylo to k jídlu. Některé dny jsem si prohlížela Londýn, některé dny jsem jim vařila.

Romové už byli tenkrát hluboko v mém srdci, tak jsem se je snažila najít i ve Velké Británii. Podařilo se mi ale jen jednou navštívit romskou osadu ve Walesu. Seznámila jsem se tam se skvělou Romkou, která věřila ve stejného Boha jako já. Žila v maringotce, která byla již 16 let zaparkovaná na jednom místě, a vyprávěla mi svůj životní příběh: Ve 14 letech se provdala za vdovce

se sedmi dětmi a porodila mu dalších devět dětí. Její muž býval zloděj, ale nyní je již v důchodu. „To jste ale nebydleli v této maringotce?“ ujišťovala jsem se, když jsem viděla stísněné prostory. „Kdepak, to jsme měli mnohem menší maringotku,“ smála se ta Romka. Byla skvělá, moc milé setkání. Když mám pocit, že můj život je náročný a neučesaný, vzpomenu si na ni.

Přání mého otce, abych se naučila anglicky, se nesplnilo. Angličtině stále ubližuji, akorát s trochu větší slovní zásobou. Jinak byl můj pobyt ve Velké Británii fajn.

Misie v Rusku a na Ukrajině 2000–2001

V roce 2000 jsme s prvním manželem a prvními čtyřmi dětmi byli měsíc na misii v ruských letních táborech nad Petrohradem, následující rok 2001 jsme pak byli pět měsíců na Ukrajině ve městě Kolomyje.

Do Petrohradu jsme jeli vlakem. Stačily nám tři lístky, protože děti do 4 let jezdí zdarma i v Rusku. Průvodčího sice trochu udivilo, že má-

me tři děti mladší 4 let, ale nijak to nekomentoval. Měli jsme lehátkové kupé, ve kterém byly tři palandy nad sebou a pak už skoro žádný prostor. Naše zavazadla byla úplně všude. V průběhu cesty si moje děti někdy lehly do uličky a malovaly si, ostatní cestující je pak museli překračovat. Z Petrohradu nás křesťané z Finské letniční církve, která tento pobyt organizovala, odvezli autem do tábora. Ubytování v táboře byla silná multikulturní zkušenost. Kromě asi tisícovky táborníků tam trvale žili uprchlí Rusové z Uzbekistánu. Po rozpadu Sovětského svazu přestali být Rusové ve většině satelitních republik vítáni a museli odejít. Ti prozíraví odešli včas a s majetkem, ti méně prozíraví prchali později a bez ma-

jetku, ti nejméně prozíraví už nestihli ani prchnout.

Uprchlíky z Uzbekistánu jsme snadno poznali podle množství zlatých zubů. To mi připomnělo romantické námluvy jednoho Uzbeka v roce 1987 v Samarkandu, když jsem tam čekala na vlak v rámci mezinárodní studentské výměnné brigády. Tři týdny jsme pracovali v Moskvě v továrně na zubní pastu a pak jsme za odměnu cestovali – Taškent, Samarkand, Bucharu. Musím s hanbou přiznat, že jsem byla na pobyt v Orientu úplně nepřipravená. Naštěstí byla naše skupina studentů VŠCHT smíšená, takže když se k nám děvčatům nějaký Uzbek moc přiblížil, hned jsme přiskočily k nejbližšímu spolužákovi a prohlásily ho za svého manžela. Měla jsem letní kombinézu s odhalenými zády. To některé pobuřovalo, ale většinou si mysleli, že jsem si oblečení právě roztrhla, a nabízeli mi jehlu a nit, ať si to zašiju.

V Samarkandu jsem se odpojila od svých příležitostných manželů a procházela se po nádraží. Jeden Uzbek mě pozval na vodku v hrnečkách od kávy, protože byla zrovna prohibice. Měl se mnou vážné úmysly, protože se mi nedovřil jen on sám, ale přizval i místního dohazovače. Ten mi vykládal, jaké mám štěstí, že jsem vzbudila zájem tohoto výjimečného mladého muže – no vůči mně zas tak mladý nebyl. Ptal se mě, co je to můj otec za lakomce, že mi ještě nenechal udělat žádný zlatý zub. Do manželství s Uzbekem se mě snažil nalákat slibem, že mi vyrazí všechny zuby a nechá mi udělat zlaté. Nabídku jsem nedocenila, a tak ze svatby sešlo.

Když měla do našeho letního tábora přijet inspekce, tak zavřeli všechna prasátka uprchlíků, aby se netoulala po ulicích, a nás s dětmi poslali na celodenní výlet mimo tábor. Prasátka a malé děti byly proti hygienickým předpisům.

V táboře jsme s ostatními členy naší české výpravy připravovali křesťanské programy pro děti. Zpívali jsme jim ruské písničky, hráli divadlo, pantomimu a tak podobně. Také jsme v rámci medicínské misie rozdávali kartáčky a pasty a vysvětlovali, kdy, jak a proč si čistit zuby. Jednu skupinu táborníků tvořily děti z dětského domova z Petrohradu. Mezi nimi bylo také hodně romských dětí. Všechny děti z dětského domova byly velmi špatně oblečené, velmi citově deprimované a také velmi hubené. Práce s nimi byla velmi depresivní.

Záchody v táboře byly komunitní a suché. V boudičce bylo několik děr vedle sebe bez přepážek, takže si vykonávající potřebu mohli spolu hezky popovídat. Prvních 14 dní jsem prala prádlo pro celou rodinu v ruce. Musela jsem si zatopit v kamnech, ohřát vodu a pak vše vyprat. Nejhorší bylo ždímání, z toho strašně bolely ruce.

Když to přestávalo být únosné, tak jsem našla táborovou prádelnu a místní pradelny mě tam tajně nechaly prát. Výborné bylo, že kolem celého tábora byl les se spoustou borůvek. Když děti dostaly průjem, tak jsme šli do lesa, půl dne jedli borůvky – a bylo po problému. Silným zážitkem byla návštěva táborové lékařky. Všichni jsme měli s sebou zásobu nejn nutnějších léků a ty jsme jí na konci pobytu předali. Byla dojatá, přesně věděla, na co který lék je, a říkala, že to zachrání několik životů. To nás trochu vyděsilo.

Za měsíc v Rusku jsem zhubla 10 kg, za 5 měsíců na Ukrajině dalších 10 kg. Už bych zas potřebovala jet někam na misii. Alespoň dvakrát.

Na Ukrajinu nás vyslala česká misijní organizace Nehemie. Měli jsme tam pronajatý malý byt a dostávali jsme měsíčně peníze na živobytí. Na nákup jsem chodila s dětmi na bazar, byla to

hezká procházka, asi 3 km. V té době jsem tam byla se čtyřmi dětmi trochu exotická. Často na mě volali: Maťgerajína – matka hrdinka! V místní letniční církvi jsem pomáhalá ve službě dětem, povídala si s ženami, s mládeží a několikrát kázala v neděli v církvi. Velmi jsem se zlepšila v ruštině. Mého otce to sice za lámanou angličtinu neusmířilo, ale kdyby mě slyšely moje ruštinářky, byly by dojaté. Matematika mi vždy šla bez jakéhokoliv úsilí, zato jazyky mi nešly, ani když jsem se snažila. Moje učitelka němčiny na gymnáziu mě prosila, ať nikdy nikde nepřiznám, že mě učila ona, protože mě pokládala za svoje profesní selhání.

Za pět měsíců pobytu na Ukrajině jsem Romy moc neviděla, jen pár žebrajících dětí. Proč to tak je, jsem pochopila až v roce 2008, kdy jsem byla se skupinou křesťanů na krátkodobém (asi týdenním) pobytu na Zakarpatské Ukrajině, který byl zacílen na romské osady. Bylo to dost smutné – stlučené chýše za městem, elektrika rozváděná prodlužovačkami, suché záchody, všude bláto, malinké místnůstky a v každé televize a na chýši satelit. Když byla holka v 15 letech ještě neprovdaná, tak měli strach, že z ní bude stará panna. Pětileté dítě čuchající lepidlo nebylo nic zvláštního. Rozdali jsme nějakou humanitární pomoc, zazpívali pár písniček a odjížděli s pocitem, že význam měla ta návštěva hlavně pro nás, abychom si vážili dobrého bydla a za Ukrajinu se modlili, protože ty problémy byly tak složité a hluboké, že to chce sérii zázraků a dlouhý dech lidí, kteří jim pomáhají.

Zajímavé zkušenosti jsme získali i v roce 2014 díky partnerství v projektu z Visegrádského fondu. Navzájem jsme se navštívili s neziskovými organizacemi ze slovenského Lučence, polské Wroclawi a maďarské Nyíregyházy. Úroveň návštěv byla velmi rozdílná. Na Slovensku jsme se setkali s podobnými idealisty, jako

Setkání proromských organizací 2014

jsme my, moc hezky jsme si popovídali – i díky tomu, že jsme neměli jazykovou bariéru. Byli jsme tam na návštěvě v podobné menší organizaci, jako je naše, která se věnuje dětem a snaží se velmi obtížně prosadit mezi velkými organizacemi. Maďari, kteří projekt podávali, byli velkou finančně stabilní organizací, kde profesionální přístup trochu míjí lidi, kterým se věnují. Když jsem jim poslala plán pobytu v Plzni, kde vedle návštěvy vyloučených lokalit a setkání s místními dětmi figurovala i exkurze v Plzeňském pivovaru, navýšili počet účastníků zájezdu dvakrát. Poláci byli tak trochu do počtu. Poslali na výjezdy vždy nějaké jiné lidi, kteří očividně nechápali, o co v projektu jde, a přijeli jen na výlet. Naše návštěva ve Wroclawi se nesla v duchu fotografování místních trpaslíků. Když jsme

se sami snažili najít nějaké Romy a popovídat si s nimi, nebyli jsme úspěšní. Jediným oficiálním bodem programu byla přednáška v angličtině o nezaměstnanosti. Když jsem se v půlce přednášky zeptala, co znamená slovo unemployed, tak se přednášející málem rozplakala. Měla přednášku moc pěkně připravenou, promítala různé grafy a porovnávala spoustu čísel, ale mluvila dost rychle a velká část z nás (tedy nejen většina Čechů, ale i Slováků a Maďarů) jí nerozuměla.

O to víc mě překvapilo, když jsem byla požádána, abych v Maďarsku překládala závěrečnou „vědeckou“ konferenci z angličtiny do češtiny pro nás a Slováky. Myšlenka potřeby překladu byla správná, ale s výběrem tlumočnice

neměli úplně šťastnou ruku. Nejsmutnější bylo, že v dané situaci jsem byla nejlepší volbou. Mluvila jsem celkem plynule a nikdo si nestěžoval. Na návštěvě Maďarska bylo nejpozoruhodnější, že se mi podařilo za jeden den dojet autem z Plzně až do Nyíregyházy a ztratila jsem se jen v Budapešti, kde jsem skoro celou dobu vůbec nevěděla, kde jsem, a orientovala jsem se pouze podle azimutu. Z celé naší výpravy jsem byla jediná s řidičákem a vztahem k mapám.

Výjezd na Slovensko 2019

O d roku 2018 do ledna 2024 jsem byla zaměstnaná ve Státním zdravotním ústavu,

protože už bylo pro moji rodinu neúnosné, že práci s romskými dětmi sice miluji, ale neužívám nás. V SZÚ jsem pracovala jako Koordinátorka projektu Efektivní podpora zdraví, který pomáhal lidem ohroženým sociálním vyloučením a chudobou k rovnému přístupu ke zdraví. Mimo jiné jsem se věnovala rodičům našich dětí a učila je, jak žít zdravěji. V roce 2019 jsme v rámci tohoto projektu vyjeli na služební cestu na Slovensko, podívat se do romských osad a seznámit se s prací Zdravotních asistentů. Osady na Slovensku velmi připomínaly osady na Zakarpatské Ukrajině, i když na Slovensku oproti Ukrajině byla vidět snaha státu něco řešit. Postavili například u osad základní školy nebo tam mají projekt Zdravé regiony, v rámci kterého vzdělání Romové – zdravotní asistenti – chodí do osad dělat osvětu. Ná-

vštevě slovenských osad byla pro mě velmi přínosná, protože z nich pocházejí mnozí Romové, kterým se naše organizace Blízký soused věnuje v Čechách. Pomohlo mi to mít porozumění pro jejich problémy a zvýšilo to můj obdiv k nim, že se dokázali vymanit z neřešitelné situace, přestěhovat se a začít jinde úplně od nuly, ale s nadějí, že budou mít práci a užívat rodinu.

Cesty organizace 2022

Rok 2022 byl mimořádně bohatý na mezinárodní zkušenosti. V rámci činnosti jsme měli možnost se vzdělávat na čtyřech zahraničních výjezdech! V červnu se čtyři zástupci naší organizace zúčastnili pobytu v Chorvatsku v rámci projektu Cleanovci od Erasmus+ Youth Exchange. Setkali se s dalšími mladými lidmi z Bulharska, Maďarska, Severní Makedonie, Rumunska a Chorvatska. Společně se věnovali

workshopům a aktivitám především na téma ekologie a udržitelnost.

V rámci partnerství s naší norskou organizací Skyhøyt live scene jsme v dubnu 2022 zrealizovali tři semináře při návštěvě partnera v Čechách a v červnu jsme realizovali výjezd do Norska, během kterého proběhlo osm vzdělávacích seminářů. Témata seminářů pořádaných naší organizací zahrnovala inkluzi romských dětí, podporu rodin pomocí neformálního vzdělávání a volnočasových aktivit a roli neziskových organizací ve vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí. Semináře v Norsku se věnovaly práci s běženci v Norsku, elektromobilitě, představení možností propagace práce neziskových organizací veřejnosti, představení činnosti sociálního podniku včetně prohlídky areálu podniku Astero, představení fungování systému knihoven a projektů na podporu čtení u dětí v Norsku a další.

V září 2022 navštívilo osm zástupců naší organizace pobočku Charity v městě Oradea v Rumunsku. Zde jsme se zúčastnili seminářů na téma práce s traumatizovanými osobami, navštívili jsme vyloučené lokality a vzájemně jsme sdíleli své zkušenosti. V září 2022 absolvovali také zástupci naší organizace kurz vodní turistiky v Rakousku. Program byl prakticky zaměřený na nácvik techniky pádlování, organizaci vodácké skupiny i znalosti o potřebném vybavení, přípravě vodácké akce a bezpečnosti na vodě.

Cestování po Evropě 2023

V roce 2023 jsme se zúčastnili prvního ročníku nového projektu DiscoverEU – Jízda k začlenění, který organizuje Dům zahraniční spolupráce v rámci programu Erasmus+. Projekt nabízí mladým dospělým možnost cestovat po Evropě díky vlakové jízdě Interrail Global Pass a příspěvku na další cestovní výdaje.

V našich životech i službě se často dějí zvláštní náhody, které se pak ukážou, že náhodami vůbec nebyly. Na setkání s realizátory Norských fondů si ke mně přisedla neznámá paní, která pracuje pro EU projekty. Říkala mi, že mají krásný projekt, kdy 18letým mladým lidem dají zdarma jízdenku po Evropě, aby je vyslali na zkušenou.

Divila se, že Romové této nabídky nevyužívají. Já se zasmála a odpověděla: „To byste jim k té jízdě museli dát ještě peníze na ubytování a jídlo a také nějaké doprovody, protože ne každý se orientuje na zahraničním nádraží a trefí do hotelu. Světe, div se, za pár měsíců jsme dostali nabídku přesně s těmito parametry. Byli jsme nadšení a oslovili naše bývalé táborníky.

V roce 2023 jsme zrealizovali výpravu dvou skupin po šesti a devíti účastnících. Skupiny cestovaly dva týdny po Evropě v termínech 25.4.–8.5.2023. Aktivní skupina navštívila během té doby Švýcarsko (Curych), Francii (Paříž, Nice), Španělsko (Barcelona) a Německo (Norimberk). Poznávací skupina cestovala po několika místech v Itálii (Janov, Řím, Elba) a v Německu (Norimberk).

Před samotnou cestou jsme se pravidelně scházeli na přípravná setkání, na kterých jsme na cestu systematicky trénovali potřebné

dovednosti v oblasti práce s mapou, vyhledávání dopravy, užívání mobilních aplikací, posilování finanční a jazykové kompetence. Účastníci byli vybíráni na základě dlouhodobé spolupráce s organizací a aktivní účasti na přípravných setkáních.

V rámci cestování navštívily skupiny řadu zajímavých míst: muzea (čokolády, umění Louvre i moderního umění Moco), akvária v Janově a v Barceloně, akvapark v Norimberku a další. Zkušenost s cestováním měla pro účastníky důležitý vliv na zlepšení digitálních kompetencí, používání nových aplikací, zlepšení komunikačních dovedností jak v mateřském, tak i cizím jazyce. Účastníci se dále naučili pracovat s aplikací s mapou i v cizí zemi, vyhledávat dopravu a zvýšili svou finanční gramotnost (plán rozpočtu cesty skupiny i osobních nákladů). Zpětnou vazbu jsme od všech účastníků i od vedoucích získali pomocí vstupního a výstupního dotazníku klíčových kompetencí před a po absolvování cesty.

Kromě zlepšení dovedností byl pozitivní dopad i ve zlepšení vztahu k cestování. Účastníci jsou nyní motivovanější a kompetentnější do zahraničí vyrazit i s rodinou nebo přáteli. Přínosem bylo i zvýšení přehledu o kulturních specifikách států, posílení pocitu sounáležitosti s evropskými sousedy, zvýšení hrdosti na vlastní zemi a pocítění plnohodnotného místa v srdci našeho kontinentu jakožto Čech i jako Rom. Několik účastníků kvůli cestě začalo řešit svůj dluh u zdravotní pojišťovny, někteří začali pracovat, aby měli něco na přilepšenou. Během cesty samotní cestovatelé docházeli k ušlechtilým předsevzetím typu: „Já si budu muset udělat řidičák!“, „Nebudu už tolik chlastat!“, „Tady se na mě lidi tolik netváří jako doma, zas sem někdy přijedu!“

Projekt DiscoverEU – Jízda k začlenění je pro organizaci Blízký soused doposud největší, co se týče délky realizace samotného výjezdu do zahraničí i počtu účastníků. Zlepšilo to organizační, komunikační dovednosti týmu a umožnilo to se úspěšně prezentovat na závěrečné konferenci, kterou jsme pořádali. Do prezentace byli zapojeni jak vedoucí, tak i účastníci a předávali své zážitky a zkušenosti své rodině, blízkým, zástupcům Domu zahraniční spolupráce

a široké veřejnosti. Zkušenosti z cest jsme měli možnost také sdílet na akcích Domu zahraniční spolupráce: sdílení příkladů dobré praxe, konferenci Youthboost a publikace k Cenám DZS, kde jsme byli zařazeni do užšího výběru s nominovanou účastnicí v kategorii Jednotlivci.

Považujeme projekt za obohacující pro všechny účastníky, kteří by jinak neměli možnost cestovat, a to jak z finančních, tak ale především z důvodů kompetencí, zkušeností a důvěry vlastní i rodiny. Projekt byl velmi významný i pro rodiny a blízké účastníků, jelikož představuje nové možnosti. Účast v projektu vedla k posílení klíčových kompetencí účastníků, ale i zvýšení sebevědomí, samostatnosti a hrdosti na sebe a svou komunitu. Většina z nich do té doby, až na výjimky, nebyla nikdy v zahraničí (mimo Slovensko). Již teď realizujeme přípravná setkání na další ročník a máme více zájemců než v 1. ročníku. Přestože je projekt určen pro dospělé, tak nás těší již nyní aktivní a opakovaně vyjadřovaný zájem i u našich klientů ve věku 15 nebo 16 let. Z toho je patrné, jaký dopad na celou komunitu projekt má a jak už nyní ovlivňuje uvažování dospívajících členů komunity.

Strípky ze života

„Ronaldo sice nedorazil, ale spousta jeho příbuzných ano!“

Návštěva z Portugalska (odsouhlasili, že jsou všichni příbuzní Ronaldo) u nás byla týden. Byli to prima mladí lidé. Portugalci s námi byli na výtvarném workshopu, sáňkovat, tancovat... Povídali jsme si mimo jiné o tom, co je na našich zemích zajímavého. Překvapivě jsme se shodli na tom, že v Portugalsku i u nás se podařilo udělat revoluci – státní převrat bez obětí na životech. Dohodli jsme se tedy, že od příště budeme dělat revoluce společně.

„Cindy je prostě ségra 😊“

S Cindy se znám už spoustu let, a přestože se vzhledem k jejímu bydlišti nevidáme moc často, máme se rádi a snadno navážeme tam, kde jsme třeba před třemi roky skončili... Pro moje Romátka bylo skvělé si procvičit angličtinu s pravou Američankou a opět se ujistit, že učit se má smysl.

„Takhle dobře nikdy vařit nebudu!“

povzdechla si Nurie u nás doma nad naloženým talířem. Nurie byla velmi vděčný strávník, já si zrovna říkala, že jsem jí jídlo na talíř kydla trochu neesteticky a ona si to fotila a posílala rodičům do Španělska, aby viděli, jak se má u nás dobře. Nurie si moc přála k nám přijet na celý rok v rámci EVS – evropské dobrovolné služby, ale nedostali jsme dotaci, tak jela na rok do Bulharska a k nám si zajela alespoň na pár dní na výlet za své peníze. Byla to moc fajn návštěva a bylo nám o to víc líto, že s námi nemohla strávit celý rok.

„To je sníh?“

Mladí lidé z Portugalska navštívili naši organizaci v rámci projektu Erasmus+, výměna mládeže. Setkání různých kultur bylo opět překvapivé. Pro Portugalce byl novou zkušeností a projevy rasismu většinové populace při našich akcích s Romátky. To, co nám připadalo celkem v pohodě, je uvádělo v úžas až v zuřivost. Nás naopak překvapilo, když nám vysvětlovali, že účastníci jejich zájezdu jsou sociálně znevýhodnění, protože nebydlí v domě se zahradou, jako každý normální člověk, ale jen v pronajatých bytech od státu...